

18. Стрельніков В.Ю. Система якості підготовки бакалаврів економіки за міжнародними стандартами ISO 9001:2008. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Філософія. Політологія»*. Вип. 94–96. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. С. 151–156.
19. Стрельніков В.Ю. Теоретичні основи побудови концепції дидактичної системи підготовки майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності до міжкультурної комунікації. *Імідж сучасного педагога*. 2016. № 5. С. 13–15.

Сабіна Шашко

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ПРОГРАМНОПЕДАГОГІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Якісне проектування дозволяє відобразити цільові, методологічні, технологічні, змістові, структурні аспекти підготовки викладачів до використання технологій навчання. В основі їхньої підготовки до проектування технологій навчання покладено ідею суб'єктно-продуктивного характеру підготовки [9, с. 104–107; 17, с. 26–29]. Практика закладів вищої освіти України потребує теоретичного вирішення проблеми проектування програмно-педагогічних засобів з використанням інформаційних технологій. Оскільки проектування навчального процесу визначено одним із перспективних і пріоритетних шляхів удосконалення системи освіти, він передбачає використання сучасних програмно-педагогічних засобів, інструментарієм системного проектування процесу підготовки майбутніх фахівців є інформаційні технології навчання. Зауважимо, що проблема забезпечення якості освіти [1; 3–4; 6–9; 11; 14;] та проектування технологій навчання і програмно-педагогічних засобів [2; 5; 9–10; 12–13.] є об'єктом дослідження науковців.

Програмно-педагогічні засоби можна класифікувати за групами. Залежно від виконуваного дидактичного завдання та функції в навчальному процесі: демонстраційно-інформаційні, дидактичне призначення яких полягає у наочному представленні навчального матеріалу, візуалізації явищ та процесів, що вивчаються; навчальні, функція яких у забезпеченні засвоєння та узагальнення знань, формуванні умінь і навичок діяльності (навчальної і практичної); довідкові, що надають користувачеві основну довідкову інформацію; інформаційно-пошукові, призначені для формування умінь і навичок пошуку, вибору, виведення та систематизації необхідної інформації; тренажерні, що використовуються для повторення чи закріплення вивченого раніше навчального матеріалу; навчально-ігрові, що призначені для розвитку мислення, вміння аналізувати та прогнозувати, для формування пізнавальної мотивації, досвіду ухвалення індивідуальних оптимальних рішень, обрання оптимальних стратегій дій; контролювальні – методичне призначення яких полягає у забезпеченні можливості контролю чи самоконтролю рівня оволодіння навчальним матеріалом; програмно-педагогічні засоби, що використовуються для організації самостійної роботи студентів та виконують функцію розвитку пам'яті, уваги, реакції тощо.

Сформулюємо вимоги до програмно-педагогічних засобів: загальнодидактичні вимоги (науковість і доступність змісту, проблемність, наочність, систематичність, індивідуалізація навчання, активність і самостійність діяльності студентів); специфічні дидактичні вимоги (адаптивність, оптимізація змісту, збагачення знань, оптимальне співвідношення теоретичної і практичної підготовки, візуалізація подання навчальної інформації, інтенсифікація процесу навчання, повнота і неперервності дидактичного циклу навчання, структурно-функціональний зв'язок подання навчального матеріалу); методичні вимоги (відповідність змісту навчальним планам і програмам з конкретних предметів, урахування специфіки навчального предмету, його поняттєвого апарату, особливостей методів дослідження закономірностей певної науки, урахування уже

набутих знань, умінь і навичок); програмно-технічні вимоги (простота і зрозумілість інтерфейсу, зручність роботи користувача, простота і зрозумілість системи орієнтації та навігації у робочому середовищі тощо); психолого-ергономічні вимоги (позитивні стимули роботи користувача з програмою, зменшення психічного й фізіологічного навантаження студентів); естетичні вимоги (відповідність кольорового оформлення, виразність, цілісність, естетичне оформлення).

Список використаної літератури

1. Лебедик Л. Багаторівнева система педагогічної підготовки викладачів економіки у країнах Європи. *Тези Всеукраїнської наук.-практичної конф. «Проблеми забезпечення якості вищої освіти України в умовах інтеграції до Болонського процесу»* (16-18 грудня 2009 р.). К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. С. 100–104.
2. Лебедик Л.В., Вароді Я.І. Інноваційні технології підготовки викладачів вищої школи до проектування дидактичних систем в умовах магістратури. *Україна. Цивілізація. Том 5. Утвердження українського цивілізаційного простору: духовно-історичні передумови, сучасні тенденції та перспективи розвитку* / Карпатський університет імені Августина Волошина; Українська богословська академія; редкол.: Бедь В.В. (гол. ред.), Гайданка Є.І. (відп. секр.), Урста С.В. та ін. Ужгород: Видавничий відділ КаУ, 2016. С. 282–294.
3. Лебедик Л.В. Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології 2017: зб. тез IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців*, 18 трав. 2017 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; відповід. за вип.: М. М. Астаф'єва та ін. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 132–134.
4. Лебедик Л.В. Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології 2017: зб. тез IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців*, 18 трав. 2017 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; відповід. за вип.: М. М. Астаф'єва та ін. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 132–134.
5. Лебедик Л.В. Інформаційні технології у педагогічній підготовці магістрів. *Новітні інноваційні освітні технології: проблеми, розвиток та досвід впровадження: матеріали XXXVII міжвузівської наук.-методичної конф.* (Полтава, 28–29 березня 2012 р.): в 2 ч. Полтава: ПУЕТ, 2012. Ч. 1. С. 84–85.
6. Лебедик Л.В. Моніторинг якості педагогічного професіоналізму магістрів економіки. *Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*. Додаток 2 до №3, том III (28). 2011. С. 129–135.
7. Лебедик Л.В. Моніторинг якості системи підготовки викладача вищої школи. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*. К.: Гнозис, 2015. Додаток 1 до вип. 36, Том II (62). С. 465–473.
8. Лебедик Л.В. Моніторинг якості системи підготовки та підвищення кваліфікації викладачів вищої школи. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти: збірник матеріалів II регіональної науково-практ. конф.* (м. Тернопіль, Україна, 20 листопада 2018 року). / укладачі: Брик Р.С., Дідух Т.Г. Тернопіль, 2019. – С. 35–42.
9. Лебедик Л.В. Особливості проектування інноваційних технологій навчання. *Дидаскал: часопис* / А. Бойко (гол. ред.). Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. Вип. 14. С. 104–107.
10. Лебедик Л.В. Проектування інформаційних технологій фахової підготовки майбутніх педагогів. *Педагогічні науки: збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка*. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2017. Вип. 71. С. 60–64.
11. Лебедик Л.В. Сучасні наукові підходи до якості підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури. *Якість вищої освіти: сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу: матеріали XLI Міжнар. наук.-метод. конф.* (м. Полтава, 18-19 лютого 2016 р.). Полтава: ПУЕТ, 2016. С. 200–203.

12. Стрельніков В.Ю., Бритченко І.Г. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с.
13. Стрельніков В.Ю. До проблеми складання тезаурусу інноваційних технологій навчання. *Вісник Київського національного ун-ту технологій та дизайну*. 2008. Том 1. С. 20–23.
14. Стрельніков В.Ю. Дослідження якості педагогічної практики магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи». *Якість вищої освіти : вдосконалення змісту та організації практичної підготовки студентів* : матеріали XL Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 25–26 лютого 2015 р.). Полтава : ПУЕТ, 2015. С. 76–78.

Дмитро Хмелевський

ВИКЛАДАЧ ОЧИМА СТУДЕНТІВ: ЗМІСТ МОНІТОРИНГУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Реформування вищої освіти в Україні відбувається завдяки прогресу інформаційної складової соціогенезу та техногенезу. Головною рушійною силою цих процесів є трансформація наукових підходів, дидактичних принципів, методів та засобів викладання у вищій школі, використання інноваційних технологій у навчанні студентів. Професійна діяльність викладача, рівень розвитку фахових компетентностей, загальна ерудиція, інформаційна грамотність, відкритість до інновацій, а також характер відносин викладачів і студентів визначають якість організації і здійснення навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти, результативність підготовки фахівців.

У зв'язку з цим постає питання виявлення залежності якості підготовки майбутніх учителів від якості професійної діяльності викладачів вишу, виявленні загальних критеріїв й особистісних характеристик цієї діяльності, специфіки організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів, з'ясування причин успіхів і невдач в оволодінні ними професійними компетентностями.

Аналіз наукових джерел показує, що дана проблема вивчалася вітчизняними і зарубіжними вченими. Так, аспекти професійної діяльності викладача у закладах вищої освіти вивчали В. Андрущенко, І. Бех, А. Богуш, А. Бойко, Н. Дем'яненко, І. Зязюн, Н. Кузьміна, М. Степко та ін.; особливості професійних і ціннісних орієнтацій студентської молоді розглядалася у наукових працях О. Безпалько, І. Звереві, А. Капської, Г. Лактіонової, Н. Лавриченко, К. Парфьонова, Н. Романові та ін.; проблема моніторингу професійної діяльності викладача була предметом дослідження таких вчених як Н. Бібік, Т. Браже, Н. Кузьміної, О. Овчарук, О. Олексюк, О. Пометун, В. Семиченко та ін.

Мета нашого наукового пошуку полягає у висвітленні змісту моніторингу професійної діяльності викладачів факультету історії та географії Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г Короленка, що дозволить виявити зв'язки і залежності навчальної взаємодії викладачів і студентів, які визначають якість професійної підготовки майбутніх учителів.

Педагогічний процес у вищій школі розглядається вченими як цілісна логічно пов'язана система складних багатогранних і взаємодетермінованих елементів, яка визначає якість й особливості підготовки фахівців [1]. Вища педагогічна школа здійснює процес підготовки не просто майбутніх учителів історії, географії, фізики, математики, мови і літератури та інших галузей наук: вона формує особливі професійні компетентності Учителя третього тисячоліття, який, крім функції наставника, виконує роль фасилітатора, тьютора, модератора, коуча, інноватора.